

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

***NOWE Słowa na start!*, klasa 7, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024**

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *NOWE Słowa na start!* w klasie 7 (edycja 2024–2026 do uszczuplonej podstawy programowej). Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

niedostateczny

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 8 uniemożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń nie potrafi wykonać zadań o niewielkim poziomie trudności

dopuszczający

- poziom umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 8 umożliwia osiągnięcie celów polonistycznych
- uczeń potrafi wykonać zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim poziomie trudności

dostateczny

- poziom zdobytych umiejętności i wiadomości objętych wymaganiami edukacyjnymi klasy 8 pozwala na rozwijanie kompetencji ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej
- uczeń wykonuje zadania teoretyczne i praktyczne typowe o średnim poziomie trudności ujętych w programie i wynikających z podstawy programowej

dobry

- uczeń poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, rozwiązuje samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne

bardzo dobry

- uczeń sprawnie się posługuje zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte w programie nauczania i wynikające z podstawy programowej, potrafi zastosować poznaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach

celujący

- uczeń biegle się posługuje zdobytymi wiadomościami i umiejętnościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych i praktycznych objętych programem nauczania i wynikających z podstawy programowej, proponuje rozwiązania nietypowe; jest twórczy, rozwija własne uzdolnienia

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Charaktery	- opisać obraz - nazwać barwy użyte przez artystę	- przedstawić skojarzenia związane z obrazem - wyrazić swoją opinię na temat obrazu	- zinterpretować znaczenie barw - wyjaśnić, dlaczego na obrazie są dwa wizerunki tego samego mężczyzny	- zinterpretować tytuł obrazu - zinterpretować przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku	- podjąć dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby - porównać obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
3. Wytrzymalność	- omówić treść fragmentów tekstu - określić rodzaj literacki utworu - określić rodzaj narracji	- scharakteryzować główną bohaterkę utworu - omówić postawy pozostałych bohaterów utworu	omówić sposób przedstawienia opisanej historii w artykułach prasowych	omówić wpływ narracji na odbiór utworu	na podstawie wywiadu z autorką wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
4. Podróż w czasy starożytne	określić ramy czasowe starożytności	- wypowiedzieć się na temat wierzeń ludzi żyjących w starożytności - wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki	wypowiedzieć się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii	wymienić osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności	- wypowiedzieć się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je - omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
5. Niezlomność	- omówić treść fragmentów tekstu - wymienić przydomki Ateny i przypisywane jej	wymienić cechy charakteru Ateny i zilustrować je przykładami	określić temat mitu i wyjaśnić jego funkcję	ocenić postępowanie bogini	podjąć dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie

	atrybuty				
6. Pokora	• omówić treść fragmentu tekstu	• ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści • wymienić cechy bohaterów przypowieści i zilustrować je przykładami	• ocenić zachowanie ojca • wypowiedzieć się na temat emocji towarzyszących starszemu synowi	• sformułować morał przypowieści • wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>syn marnotrawny</i>	• podjąć dyskusję na temat sensu dawania komuś drugiej szansy • omówić obraz Keitha Vaughana <i>Powrót syna marnotrawnego</i> • odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego
7. Silny charakter (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• scharakteryzować bohatera utworu	• omówić sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • zinterpretować wskazane słowa	• dokonać analizy sposobu przedstawienia rekinów	• podjąć dyskusję na temat sentencji i odnieść te słowa do wybranych tekstów kultury
8. Czarny charakter	• omówić treść fragmentów tekstu • wymienić cechy Lorda Voldemorta • omówić metody działania Lorda Voldemorta	• wskazać cele Lorda Voldemorta • wymienić przeciwników Lorda Voldemorta	• omówić działania podejmowane przez Zakon Feniksa po to, aby unieszkodliwić Lorda Voldemorta • odnieść określenie <i>czarny charakter</i> do Lorda Voldemorta	• ocenić postawę Korneliusza Knota	• omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
9. Jak komponować tekst i budować akapity?	• wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu • wskazać w podanym tekście główne zdanie akapitu	• sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej • uporządkować wskazaną wypowiedź	• poprawić wskazane wypracowanie • sformułować wstęp do wypracowania • wskazać wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami	• stworzyć wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	
10. i 11. Jak napisać opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią?	• wymienić cechy mitu i przypowieści	• zgromadzić informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych • zgromadzić informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści	• dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu • dokonać analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści	• zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej • stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią	

12. i 13. Odmienne i nieodmienne części mowy	- wymienić odmienne i nieodmienne części mowy - scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy	- nazwać części mowy występujące w tekście - określić formy odmiennych części mowy - uzupełnić tekst właściwymi przyimkami	- przekształcić formy czasowników - użyć czasowników we właściwych formach - przeredagować zdania, używając właściwych zaimków	użyć w zdaniach właściwych spójników	
14. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	- wymienić części mowy, z którymi <i>nie</i> piszemy łącznie i rozdzielnie - wymienić wyjątki od obowiązujących reguł	uzupełnić tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>nie</i>	wskazać regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów	zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i>	
15. Imiesłowy przymiotnikowe	- zdefiniować imiesłowy - zdefiniować imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne - omówić regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych	wskazać imiesłowy przymiotnikowe w podanym tekście	- wskazać imiesłowy przymiotnikowe w tekście i podzielić je na kategorie - uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi	- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe - utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe	
16. Imiesłowy przysłówkowe	- zdefiniować imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie - omówić regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych	wskazać imiesłowy przysłówkowe w podanym tekście	- wskazać imiesłowy przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie - uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi	- przekształcić formy czasowników w imiesłowy przysłówkowe - utworzyć i nazwać imiesłowy przysłówkowe	
17. Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	wymienić zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	utworzyć imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	zredagować tekst, w którym występują imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	
18. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie - posługiwać się pojęciami: <i>starożytność</i>,	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, epika, odmienne i nieodmienne części mowy, imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierne, imiesłowy przysłówkowe współczesne i uprzednie, kompozycja tekstu, opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią</i>			porównywać	
19. Cienie i blaski życia	• opisać obraz	• opisać postacie przedstawione na obrazie • omówić kolorystykę dzieła	• odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu • omówić kompozycję dzieła	• wypowiedzieć się na temat roli gry światła	• omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste’a Renoira
20. Szczęście w nieszczęściu	• omówić treść fragmentów tekstu	• opisać reakcje mędrca na poszczególne okoliczności • określić myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej	• omówić funkcję pytań retorycznych w tekście	• zinterpretować funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście	• zinterpretować obraz Olega Kharkhana <i>Tragiczny list</i> w kontekście poznanej bajki filozoficznej
21. Podróż w czasy renesansu	• określić ramy czasowe renesansu • wyjaśnić pochodzenie nazwy epoki	• zdefiniować humanizm • wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję • wymienić najważniejszych twórców epoki	• omówić specyfikę sztuki renesansowej	• omówić dzieło renesansowe	• omówić wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci • opisać renesansowe miasto idealne
22. Twórca i jego dzieło – Jan Kochanowski	• wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego	• scharakteryzować twórczość poety	• wskazać elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego	• przedstawić funkcję Czarnolasu w twórczości poety	
23. Pół żartem, pół serio	• omówić treść utworów	• określić charakter fraszek	• wskazać elementy humoru we fraszkach	• omówić sposób obrazowania w utworach	• wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich

(lektura obowiązkowa)					
24. Na scenie życia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>fraszka</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>rym</i>, <i>powtórzenie</i> • omówić treść fraszki • wskazać środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego	• przedstawić układ rymów we fraszce • wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>fraszka</i> w różnych kontekstach	• omówić funkcję powtórzenia na początku fraszki • omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze	• omówić funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka • zinterpretować dwa ostatnie wersy utworu w odniesieniu do toposu świata jako teatru	• omówić cechy wspólne poznanych fraszek
25. Wartość zdrowia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>apostrofa</i> • omówić treść fraszki	• wskazać środki stylistyczne użyte przez poetę	• określić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • określić funkcję wyliczenia	• sformułować główną myśl fraszki • zinterpretować funkcję uosobienia w tekście	• podjąć dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki
26. i 27. Przepis na szczęście (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>archaizm</i> • omówić treść utworów • wskazać podmiot liryczny każdej z fraszek • wskazać adresata lirycznego fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> • wskazać archaizmy w utworach	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego każdej z fraszek • wskazać apostrofę we fraszce <i>Na lipę</i> i wyjaśnić jej funkcję • przedstawić współczesne formy wskazanych archaizmów	• przedstawić stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> • określić kontekst biograficzny fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i>	• omówić renesansowy charakter fraszek	• podjąć dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
28. Być szczęśliwym	• omówić treść wiersza • wskazać podmiot liryczny utworu	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu • podzielić wiersz na części tematyczne	• omówić symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określić funkcję środków stylistycznych użytych przez poetę • zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omówić postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny	• omówić język utworu Czesława Miłosza • wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
29. Wiejska sielanka (lektura)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>pieśń</i> • omówić treść pieśni • wskazać podmiot	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu	• omówić przedstawiony w wierszu kontrast pomiędzy życiem na wsi a życiem w mieście i określić jego funkcję	• omówić koncepcję życia na wsi przedstawioną w wierszu	• odnieść utwór do renesansowego humanizmu

obowiązkowa)	liryczny i adresata lirycznego utworu	- wymienić obowiązki gospodarza i gospodyni - wskazać środki stylistyczne użyte w utworze	omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze		
30. Radość życia (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>rym gramatyczny</i>, <i>apostrofa</i>, <i>uosobienie</i> - omówić treść wiersza - wskazać podmiot liryczny utworu	- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu - określić rodzaje rymów występujących w wierszu	- zinterpretować metafory użyte w wierszu - omówić funkcję personifikacji	wyjaśnić przesłanie wiersza	- nazwać adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podać jego określenia bliskoznaczne - odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
31. Stara bieda	sformułować główne myśli tekstu	- omówić na podstawie tekstu różnice pomiędzy Polakami a reprezentantami innych nacji - wymienić funkcje narzekania	przedstawić zalety narzekania wymienione w tekście	wyjaśnić znaczenie rysunku umieszczonego w podręczniku w odniesieniu do treści tekstu	- podjąć dyskusję na temat funkcji narzekania - wymienić inne stereotypy dotyczące Polaków
32. i 33. Wobec śmierci (lektura obowiązkowa)	- omówić treść trenów - określić rodzaj liryki, który reprezentują treny	<i>Tren VII:</i> - wskazać adresatów utworu <i>Tren VIII:</i> - wskazać adresata utworu - wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny	<i>Tren VII:</i> - omówić funkcję zdrobnień w wierszu - wyjaśnić dwojakie znaczenie wyrazu <i>skrzynka</i> użytego w utworze <i>Tren VIII:</i> - wyjaśnić funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu	<i>Tren VII:</i> - omówić funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu - omówić funkcję odwołania do ubioru dziecka wszystkie poznane treny: - porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego - wskazać cechy wspólne poznanych trenów	omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego
34. Co już wiemy o	odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne	poprawnie interpretować wymagany materiał	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać

twórczości Jana Kochanowskiego?			stanowisko	• właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	problemy badawcze
35. Przeżywanie straty	• omówić treść fragmentów tekstu • wskazać narratora tekstu	• scharakteryzować narratora tekstu • opisać sposób przeżywania żałoby przez narratora i jego mamę	• omówić relacje pomiędzy bohaterami • zinterpretować sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu	• porównać sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego	• wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
36. Jak opisywać dzieła sztuki?	• wymienić elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki • zgromadzić informacje na temat opisywanego dzieła sztuki	• określić temat obrazu • określić kompozycję dzieła	• opisać kolorystykę i nastrój obrazu • wypowiedzieć się na temat proporcji dzieła	• zredagować opis wskazanego obrazu	
37. Malarstwo	• wymienić typy dzieł malarskich	• rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich • wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego	• wskazać główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie • wymienić kryteria, według których ocenia się obraz	• ocenić obraz według podanych kryteriów	• zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum
38. Archaizmy	• wymienić rodzaje archaizmów	• zastąpić archaizmy wyrazami współczesnymi • wskazać archaizmy w podanych zdaniach	• określić rodzaje podanych archaizmów • określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym	• stworzyć tekst z archaizmami	
39. Części zdania i związki wyrazowe w zdaniu – przypomnienie wiadomości	• wymienić części zdania	• wskazać główne części zdania i je nazwać • wskazać zdania bezpodmiotowe • wskazać w zdaniach określenia i je nazwać	• wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach	• ułożyć wypowiedzenia z różnymi częściami zdania	
40. Wypowiedzenia – przypomnienie wiadomości	• wymienić rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń	• rozpoznać rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • odróżnić zdanie od równoważnika zdania • rozpoznać rodzaje zdań	• przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie	• utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie	

		w zależności od liczby orzeczeń • wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • wskazać w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie			
41. Zdania złożone współrzędnie – przypomnienie wiadomości	• wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie	• rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie • stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie	• tworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie	• tworzyć zdania złożone współrzędnie różnych typów	
42. Pisownia wyrazów wielką i małą literą – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• wymienić zasady pisowni wyrazów wielką literą • wymienić zasady pisowni wyrazów małą literą	• uzupełnić tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery	• wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów • wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych	• zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście	
43. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>renesans</i>, <i>sztuka renesansu</i>, <i>fraszka</i>, <i>tren</i>, <i>pieśń</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>malarstwo</i>, <i>opis dzieła sztuki</i>, <i>archaizmy</i>, <i>wypowiedzenia</i>, <i>zdanie pojedyncze</i>, <i>zdanie złożone współrzędnie</i>, <i>zdanie złożone podrzędnie</i>, <i>równoważnik zdania</i>, <i>części zdania i związki</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>wyrazowe w zdaniu</i>				
44. Relacje międzyludzkie	• opisać obraz	• wypowiedzieć się na temat postaci przedstawionych na obrazie • określić sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci	• omówić kompozycję dzieła • nazwać typ autoportretu, który naśladuje artystka	• wypowiedzieć się na temat funkcji mediów społecznościowych	• podjąć dyskusję na temat estetyki selfie
45. Porozumienie	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaje narracji	• scharakteryzować głównego bohatera tekstu • przedstawić opinie Marka o rodzicach	• porównać pierwszy i drugi wpis Marka oraz określić funkcję różnic między nimi • wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży w treści bloga Marka	• dokonać analizy rozmowy ojca z synem • dokonać analizy drugiego wpisu na blogu i wskazać środki, za pomocą których bohater buduje swój wizerunek	• podjąć dyskusję na temat blogów młodzieżowych
46. Trudy wychowania (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu • omówić świat przedstawiony w dziele	• scharakteryzować bohaterów fragmentów utworu • przedstawić rodzinę opisaną we fragmentach utworu	• przedstawić opinie bohaterów na temat wychowywania dzieci	• zinterpretować tytuł utworu	• zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym
47. Każdy może być dobry – sens życia według Ebenezera Scrooge’a (lektura obowiązkowa)	• określić rodzaj literacki utworu • wskazać w słowach Scrooge’a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną	• wyjaśnić, kim jest główny bohater utworu i jak jego charakter uwidacznia się w wyglądzie • określić stosunek narratora do głównego bohatera tekstu • przedstawić wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazać te, których początkowo mu zabrakło • porównać Scrooge’a z	• zinterpretować wskazany fragment utworu • opisać uczucia Scrooge’a w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta	• napisać ogłoszenie, które zawiera informacje o wyglądzie postaci • zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki zabieg	• omówić sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge’a

		jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi			
48. Przemiana bohatera pod wpływem świąt (lektura obowiązkowa)	- wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą święta Bożego Narodzenia - opisać wybrane święta z przeszłości głównego bohatera	- opisać, w jaki sposób w <i>Opowieści wigilijnej</i> zostało przedstawione Boże Narodzenie - określić stosunek Ebenezer Scrooge’a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu - nazwać emocje towarzyszące Scrooge’owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni - określić, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha	- przedstawić wcześniejsze relacje Ebenezer Scrooge’a z ludźmi i wyjaśnić, co stało się z osobami, które kochał - opisać realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu - podać przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę - wyjaśnić, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens	napisać wypracowanie na temat: „Czy – Twoim zdaniem – Ebenezer Scrooge wykorzystał swoją szansę, czy też jego przemiana była chwilowa?”	przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
49. i 50. Realizm i fantastyka w opowiadaniu Charlesa Dickensa (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnić, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania - opisać sposób przedstawienia duchów w utworze	udowodnić, że Scrooge jest typowym przykładem filistra	- wyjaśnić, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych - omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu	- sporządzić spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w <i>Opowieści wigilijnej</i> - przygotować mowę dla adwokata broniącego Ebenezer Scrooge’a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci	- wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa - przedstawić wiadomości o życiu w XIX-wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze <i>Opowieści wigilijnej</i>
51. Podróż w czasy oświecenia	- określić ramy czasowe oświecenia - wyjaśnić etymologię nazwy epoki	- wymienić priorytety oświeceniowe - wyjaśnić, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie - wymienić dzieła sztuki oświeceniowej	- omówić specyfikę polskiego oświecenia - scharakteryzować sztukę oświecenia	omówić wybrane dzieło oświeceniowe	zaprezentować wybraną postać oświecenia

52. i 53. Twórca i jego dzieło – Ignacy Krasicki	- wymienić najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego - omówić treść poznanych bajek	- scharakteryzować twórczość poety - wskazać cechy gatunkowe w poznanych utworach	- wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach - przedstawić morały poznanych bajek	- wypowiedzieć się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych - wypowiedzieć się na temat aktualności bajek poety	wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
54. Co już wiemy o twórczości Ignacego Krasickiego?	odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze
55. Przemijanie (lektura obowiązkowa)	- omówić treść wiersza - wskazać podmiot liryczny utworu	- wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu - omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości - nazwać rodzaje rymów występujące w utworze	- zinterpretować funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu - zinterpretować sposób ukazania przemijania w wierszu - wskazać stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omówić jego funkcję	- postawić tezę interpretacyjną - dokonać analizy obrazu miłości przedstawionego w utworze	omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
56. Zrozumieć miłość (lektura obowiązkowa)	- omówić treść fragmentu utworu - zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży	- wyjaśnić, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały - wymienić konsekwencje <i>oswojenia</i> i wyjaśnić, co można dzięki niemu zyskać - wytłumaczyć, jak lis i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność	- wytłumaczyć, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać - opisać dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia - wyjaśnić, co według lisa oznacza słowo <i>oswoić</i> i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów <i>zaprzyjaźnić się, pokochać</i> - wyjaśnić, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą	- wyjaśnić metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i scharakteryzować stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej - przedstawić swoje stanowisko na temat tego, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu - napisać pracę popartą przykładami z utworów literackich i innych tekstów kultury na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że miłość	odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego przemawia

				to uczucie paradoksalne, które przynosi szczęście i cierpienie?”	
57. i 58 <i>Mały Książę</i> jako baśń i przypowieść (lektura obowiązkowa)	• omówić treść utworu • zapisać w punktach wydarzenia przedstawione w tekście • określić rodzaj literacki utworu	• wypowiedzieć się na temat narracji w utworze i jej wpływu na sposób przedstawienia świata • wskazać wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym • wskazać w utworze cechy przypowieści • scharakteryzować tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia	• przedstawić sytuację, w której znalazł się pilot krótko przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnić, co ona może symbolizować • opisać przemianę wewnętrzną pilota • wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów • sformułować pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z <i>Małego Księcia</i> • wskazać adresata książki <i>Mały Książę</i> i uzasadnić swoje zdanie	• zinterpretować decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu • odczytać znaczenie motywu wody w <i>Małym Księciu</i> • wyjaśnić, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny	• podjąć dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
59. Podróż Małego Księcia w poszukiwaniu... (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż	• omówić relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawić stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania • scharakteryzować mieszkańców poszczególnych planet • opisać sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą	• wyjaśnić, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet • wytłumaczyć, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych • wytłumaczyć, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater • sformułować listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet	• wyjaśnić, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki • zinterpretować symbolikę podróży w odniesieniu do poznanego utworu i w sensie ogólnym • zrehabilitować subiektywny opis Ziemi	• omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury • porównać utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne’a
60. Wyobcowanie	• omówić treść wiersza	• scharakteryzować tytułową bohaterkę utworu	• określić nastrój utworu • omówić stan psychiczny	• zinterpretować wskazany fragment	• podjąć dyskusję na temat możliwości poznania samego

			bohaterki		siebie
61. Jak przygotować wypowiedź argumentacyjną?	wymienić etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej	odnaleźć tezę i argumenty w zaprezentowanym tekście	- wskazać różne typy argumentów w podanym tekście - sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę	stworzyć wypowiedź argumentacyjną	
62. Rzeźba	wymienić etapy rozwoju rzeźby	- wskazać najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju - rozdzielić najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat	omówić elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła	ocenić dzieło sztuki według podanych kryteriów	- wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej - przygotować prezentację na temat wybranego artysty - stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
63. i 64. Typy zdań złożonych podrzędnie	wymienić typy zdań złożonych podrzędnie	- wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe - wskazać zdanie nadrzędne	- sformułować pytania do zdań podrzędnych - określić typy zdań podrzędnych	przedstawić relację zdań na wykresie	
65. Zdania złożone podrzędnie z imiesłowym równoważnikiem zdania	zdefiniować imiesłowy równoważnik zdania	- uzupełnić podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania - poprawić wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowych równoważników zdania	- wymienić pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach - wymienić warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowym równoważnikiem zdania	- przedstawić relację zdań na wykresie - przekształcić podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowe równoważniki zdania	
66. Mowa niezależna i mowa zależna	wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną	- przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie - przekształcić dowolny dialog na mowę zależną - zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję	zredagować tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej	

67. Jak napisać streszczenie?	wymienić etapy pisania streszczenia	- zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia - wskazać usterki w podanym streszczeniu	- poprawić błędy w podanym streszczeniu - przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu	stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego	
68. Zasady cytowania tekstów	- przedstawić zasady cytowania tekstów - przedstawić zasady cytowania poezji - wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego	uzupełnić podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	stworzyć tekst zawierający cytaty	stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł	
69. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie - posługiwać się pojęciami: <i>oświecenie, sztuka oświecenia, rzeźba, rymy męskie i żeńskie, alegoria, bohater dynamiczny, zdania złożone podrzędnie, zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, mowa zależna i niezależna, wypowiedź o charakterze argumentacyjnym</i>	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze
70. Człowieczeństwo	opisać, co widzi na obrazie	- nazwać gesty namalowanych postaci - omówić kompozycję obrazu	- zinterpretować funkcję gestów namalowanych postaci - zinterpretować przenikanie się kolorów i kształtów	zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu	podjąć dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
71. Odmienność	- omówić treść fragmentów tekstu - zaprezentować elementy świata przedstawionego	- wskazać fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego - scharakteryzować bohaterów fragmentów	wypowiedzieć się na temat ciężaru emocjonalnego słów matki	- sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu - wymienić przyczyny lęku przed innością	- podjąć dyskusję na temat przyczyn spełniania oczekiwań innych ludzi - podjąć dyskusję na temat zalet i wad inności

		tekstu • porównać postawy rodziców i rodzeństwa w stosunku do Barnaby’ego			
72. Podróż w czasy romantyzmu	• określić ramy czasowe romantyzmu • przedstawić etymologię nazwy epoki	• wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego • wymienić cechy bohatera romantycznego	• omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej • wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej	• omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego	• przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
73. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	• wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza	• scharakteryzować twórczość poety	• wskazać elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza	• przedstawić informacje na temat życia społecznego poety	
74. Wina i kara (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, do jakiej kategorii duchów należy Widmo • omówić sposób wywołania zjawy • ustalić, czego Widmo żąda od zgromadzonych wieśniaków	• opisać reakcję Guślarza na widok upiora • wytłumaczyć, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące zjawie ptaki • wymienić cechy charakteru złego pana i zilustrować każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków	• nazwać środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza • wskazać w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku polskim, i podać ich aktualne odpowiedniki • zinterpretować nauki moralne przekazane przez duchy	• zabrać głos w dyskusji na temat: „Czy nauki moralne zawarte w utworze mają charakter uniwersalny?” • stworzyć uniwersalny kodeks postępowania • napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy	• podać propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan • uzasadnić na podstawie dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
75. i 76. Obrzęd dziadów w dramacie (lektura obowiązkowa)	• określić czas akcji utworu • zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza	• określić funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności • scharakteryzować relację między światem żywych a światem zmarłych • wyjaśnić, jaką rolę w życiu gromady odgrywa	• wskazać elementy obyczajów ludowych w utworze • wyjaśnić, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu	• omówić światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach • stworzyć notatkę na temat przyczyn fascynacji romantyków obrzędami ludowymi	• porównać dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi

		Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień			
77. Romantyczny dramat pełen zagadek (lektura obowiązkowa)	wskazać wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnić, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud	- wytłumaczyć, kim jest milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem - opisać milczącego bohatera z zakończenia utworu i wyjaśnić, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nadprzyrodzonego	- przedstawić genezę poszczególnych części <i>Dziadów</i> - zinterpretować motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira	- wyjaśnić, jak rozumie zakończenie <i>Dziadów</i> cz. II - opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu <i>Dziadów</i> cz. II na scenie i oddanie atmosfery dramatu	- wyjaśnić, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu - wskazać związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Cmentarz w śniegu</i>
78. i 79. Wyobraźnia (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> - omówić treść utworu - określić rodzaj literacki utworu	- ustalić, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator - wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w utworze - wskazać punkt kulminacyjny utworu - scharakteryzować bohaterów utworu	- omówić stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń - wyjaśnić sens nauki moralnej zawartej w utworze - wskazać cechy gatunkowe w utworze	podjąć dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie	wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej <i>Świtezianki</i>
80. Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze
81. Miłość w obliczu śmierci	- omówić treść fragmentów tekstu - określić rodzaj literacki utworu	- wypowiedzieć się na temat narracji w utworze - scharakteryzować uczucie łączące bohaterów	- omówić emocje bohaterów - zinterpretować tytuł książki	dokonać analizy sposobu, w jaki bohaterowie mówią o chorobie	podjąć dyskusję na temat sensu zaangażowania emocjonalnego w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
82.	wyrazić swoimi słowami	wskazać tematy, do	omówić grę słów w	zinterpretować tytuł zbioru	omówić twórczość Małgorzaty

Wyzwania (lektura obowiązkowa)	sens każdego poznanego aforyzmu	których odnoszą się podane aforyzmy	poszczególnych aforyzmach	• ocenić aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca	Koniecznej
83. i 84. Jak napisać rozprawkę?	- wymienić etapy pisania rozprawki - przedstawić schematy pisania rozprawki	- zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek - dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki - wybrać spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy	- sformułować argumenty do podanego zagadnienia - sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy - stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji	napisać rozprawkę	- samodzielnie sformułować temat rozprawki - zgromadzić argumenty, korzystając z różnych źródeł
85. Budowa słowotwórcza wyrazów	wskazać wyrazy podstawowe i pochodne	- utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych - wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych	- wskazać formant w wyrazie pochodnym - wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych	wskazać oboczności w wyrazach	
86. Rodzaje formantów i ich funkcje	wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy	- zbudować wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazać wrostki - wymienić funkcje formantów	podzielić podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia	utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych	
87. Przedrostki i przyrostki o kłopotliwej pisowni	- omówić zasady pisowni przedrostków: <i>z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-</i> - omówić zasady pisowni przyrostków: <i>-dzki, -dztwo, -cki, -ctwo</i> - omówić zasady pisowni przyrostka <i>-stwo</i>	- uzupełnić wyrazy odpowiednimi przedrostkami - uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami	- utworzyć przymiotniki od podanych nazw miejscowości - uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami - uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami	przekształcić podane wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni	

88. Wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo. Wyrazy pokrewne	• zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo	• wskazać wyrazy należące do jednej rodziny • wskazać rdzenie w podanych grupach wyrazów	• utworzyć rodzinę wyrazów	
89. Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h – przypomnienie wiadomości	• omówić zasady pisowni wyrazów z literami: <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i>	• uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi literami	• wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach • wskazać nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter	• stworzyć tekst z kłopotliwymi literami	
90. Wyrazy złożone	• zdefiniować wyraz złożony	• wskazać wśród podanych przykładów wyrazy złożone • utworzyć wyrazy złożone z podanych wyrazów	• wypisać wyrazy złożone z mapy Polski • poprawnie wymówić i odmienić podane wyrazy złożone	• stworzyć tekst z wyrazami złożonymi	
91. Pisownia przymiotników złożonych	• przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych	• przyporządkować przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji • wyjaśnić znaczenie podanych przymiotników złożonych	• przekształcić zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone	• utworzyć przymiotniki złożone od podanych nazw własnych	
92. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia, wyraz podstawowy, wyraz pochodny, parafraza słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, wyrazy</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>podzielne i niepodzielne słowotwórczo, przedrostki i przyrostki o trudnej pisowni, rozprawka</i>				
93. Dobro i zło	opisać, co widzi na obrazie	- opisać kompozycję dzieła - wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci na obrazie	- odnieść scenę na obrazie do opowieści biblijnej - omówić funkcję kolorystyki dzieła	odnieść wizerunek kobiety do tradycji biblijnej	odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
94. Pokusa	- omówić treść fragmentów tekstu - określić rodzaj narracji	- scharakteryzować bohaterów tekstu - omówić rolę Iana w grze	opisać świat wirtualny z punktu widzenia Miki	wypowiedzieć się na temat popełniania zła na niby w świecie nierzeczywistym	podjąć dyskusję na temat zalet i wad gier komputerowych
95. Altruizm	omówić treść fragmentów tekstu	- wyliczyć fakty przedstawione przez Hannę Wieczorek - wskazać fragmenty tekstu, w których autorka zaprezentowała swoje zdanie bądź opinię innych - przedstawić kompozycję tekstu	wyjaśnić, czemu służy przedstawianie faktów i opinii	- omówić funkcję tytułu tekstu - wskazać słowa kluczowe w tekście	podjąć dyskusję na temat przedstawionego we fragmentach artykułu
96. Fatalna siła miłości (lektura obowiązkowa)	zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego	- określić sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3 aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek - podać różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytoczyć fragmenty utworu potwierdzające ten wybór - wytłumaczyć, czym dla każdej z siostr jest miłość	- wyjaśnić rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie - wyjaśnić, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę - wskazać zabiegi artystyczne w scenie 1 aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterek - wymienić wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadać im tytuły	- dokonać analizy słów i postępowania obu siostr - dokonać analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnić, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe - napisać wypracowanie na temat: „Miłość – siła fatalna czy uczucie nadające sens życiu?”, w którym odwołuje się do różnych tekstów kultury	- dokonać analizy plakatu zapowiadającego inscenizację <i>Balladyny</i> w reżyserii Artura Tyszkiewicza - sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki - omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze

			• przedstawić wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury <i>Balladyny</i>		
97. Fantastyka, ironia i tragizm w dramacie Juliusza Słowackiego (lektura obowiązkowa)	• opisać świat fantastyczny przedstawiony w dramacie • wskazać sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony	• wymienić cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia <i>tragedia</i> • zgromadzić informacje na temat dramatu romantycznego • udowodnić, że <i>Balladyna</i> ma cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje	• wyjaśnić, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych • określić funkcję baśni i legend w dramacie	• wskazać po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnić, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii • wyjaśnić, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu	• ustosunkować się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia • wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy plan tych wydarzeń
98. i 99. Dramat o władzy, winie i karze (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy • przedstawić w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy	• omówić sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego • wytłumaczyć, jaką królową chciała być Balladyna, i uzasadnić swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu • podać przykłady z dramatu ilustrujące wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki	• omówić zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni • sformułować na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu	• zestawić biblijną opowieść o Kainie i Abli z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego • wyjaśnić, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć • przedstawić na podstawie lektury <i>Balladyny</i> kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice	• wyjaśnić, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona • zinterpretować sens słów Goplany o zemście natury
100. Co już wiemy o twórczości	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Juliusza Słowackiego?				• uogólniać, podsumowywać i porównywać	
101. Mowa nienawiści	• omówić treść fragmentów artykułu	• opracować profil hejtera na podstawie tekstu • wskazać cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu	• dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów	• wskazać na podstawie tekstu przyczyny zachowań mających u podstaw nietolerancję i ksenofobię	• podjąć dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści
102. Etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja	• wymienić zasady etyki językowej • omówić sposoby naruszania etyki językowej • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej	• wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa • wyjaśnić, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi • wyjaśnić, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi	• podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych	• sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa • sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny	
103. Środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych	• wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach	• podać przykłady sloganów reklamowych	• dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego • dokonać analizy funkcji gry słów w podanych sloganach • dokonać analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach	• sformułować slogany reklamowe	• podjąć dyskusję na temat funkcji <i>fake newsów</i>
104. Jak przygotować przemówienie?	• przedstawić etapy przygotowywania przemówienia • wymienić środki retoryczne	• podać przykłady użycia środków retorycznych • dokonać analizy podanego przemówienia	• porównać podane przemówienia i ocenić ich skuteczność • dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji	• przygotować przemówienie • wygłosić przemówienie	
105. Treść i zakres	• zdefiniować pojęcia: <i>treść i zakres znaczeniowy</i>	• podać definicje wyrazów uwzględniające elementy	• skorygować wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym	• dopisać do podanych wyrazów te o szerszym i węższym	

znaczeniowy wyrazu	<i>wyrazu</i>	ich treści • uporządkować wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym	zakresie znaczeniowym	zakresie znaczeniowym	
106. Synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne i homonimy	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>synonim, antonim, wyraz wieloznaczny, homonim</i> • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami	• zastąpić podane wyrazy ich synonimami • podać antonimy do podanych wyrazów • wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów	• odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych	• podać różne znaczenia wskazanych wyrazów	
107. Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• przedstawić podział głosek • wymienić funkcje głoski <i>i</i> • przedstawić zasady akcentowania w języku polskim	• podzielić słowa na głoski i sylaby • podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych	• wskazać funkcje głoski <i>i</i> na podanych przykładach	• odpowiednio akcentować wyrazy	
108. Rozbieżności między mową a pismem	• przedstawić zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne	• wskazać upodobnienia fonetyczne • wskazać różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów	• zaznaczyć strzałką kierunek upodobnienia	• wytłumaczyć różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów	
109. Pisownia wyrazów z q, ę, om, em, on, en – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• wymienić zasady pisowni wyrazów z <i>q, ę, om, em, on, en</i>	• uzupełnić podane zdania odpowiednimi formami wyrazów • wyjaśnić zasady zapisu podanych wyrazów	• poprawić błędy w podanym tekście • skorzystać ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów	• stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>q, ę, om, em, on, en</i>	
110.	• odtworzyć najważniejsze	• wykorzystywać	• wyciągać wnioski	• poprawnie interpretować	• wykorzystywać bogate konteksty

Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja, środki perswazji i manipulacji w reklamie, fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska (miękka, twarda, dźwięczna, bezdźwięczna), głoska ustna i nosowa, upodobnienia pod względem dźwięczności (wsteczne, postępowe, międzywyrazowe, udźwięcznienie, ubezdźwięcznienie), sylaba, akcent i intonacja, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, homonimy, przemówienie</i>	najważniejsze konteksty	• przedstawiać własne stanowisko	wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• formułować i rozwiązywać problemy badawcze
111. Konflikty	• opisać, co widzi na obrazie	• omówić gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie	• zinterpretować funkcję kolorystyki zastosowanej przez artystkę • zinterpretować funkcję rekwizytu, który trzyma w ręku jedna z namalowanych postaci	• zinterpretować funkcję zegarka widocznego na obrazie	• przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
112. Sens wojny	• omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu • omówić dwa sposoby	• odnieść temat wojny do sytuacji bohaterki utworu • wypowiedzieć się na temat opinii pana Gaydona na temat	• wyjaśnić znaczenie sformułowania o własnej wojnie użytego przez pana Gaydona	• przedstawić różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury

		mówienia o wojnie: Rupert Brooke'a i pana Gaydona	wojny		
113. Komizm charakterów (lektura obowiązkowa)	- opisać sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu - podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem	- omówić zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnić, o czym ono świadczy - uzasadnić stwierdzenie, że <i>Raptusiewicz</i> i <i>Milczek</i> to nazwiska znaczące, odwołując się do fragmentów aktu I - wymienić cechy Rejenta ujawnione w scenie rozmowy z mularzami (murarzami) - zgromadzić informacje o Cześniku i Rejencie oraz uporządkować je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych	- wyjaśnić, w jaki sposób Milczek traktuje prawo i innych ludzi - opisać i zinterpretować zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11 aktu IV oraz wyjaśnić znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych scenach - scharakteryzować stryja Klary na podstawie jego wypowiedzi - porównać Cześnika i Rejenta	rozważyć, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała	- wyjaśnić, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty - podać przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury
114. Komizm i humor w <i>Zemście</i> (lektura obowiązkowa)	- podać przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnić, czemu służy ukazanie tych sprzeczności - wymienić cechy bohaterów wyśmiane w <i>Zemście</i>	wyjaśnić, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta	ocenić, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć śluby wierności Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji	- wyjaśnić, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk - wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie - napisać wypracowanie na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że wśród bohaterów <i>Zemsty</i> nie ma postaci jednoznacznie złych ani jednoznacznie pozytywnych?”	wyjaśnić, czym skutkuje wyśmianie pewnych cech
115. i 116.	odnaleźć w utworze	podzielić bohaterów	zinterpretować tytuł utworu	wskazać zjawiska	wskazać w utworze elementy kultury

Zemsta – komedia o polskim społeczeństwie (lektura obowiązkowa)	informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji • wskazać wątek główny i wątki poboczne	utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych • wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni	w kontekście całej lektury i wyjaśnić, do czego doprowadziła tytułowa <i>zemsta</i> • sporządzić katalog głównych wad Polaków na podstawie zachowań wszystkich bohaterów utworu • wyjaśnić sens motta utworu • dokonać analizy zakończenia <i>Zemsty</i> i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie • wytłumaczyć, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków	krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor • wytłumaczyć, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy <i>Zemsty</i> • ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa	sarmackiej • porównać treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy
117. Co wiemy o twórczości Aleksandra Fredry?	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
118. Konfrontacja (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu	• scharakteryzować Alicję • omówić relacje pomiędzy Alicją a Klaudią	• porównać reakcje bohaterów tekstu na zaistniałą sytuację	• wyjaśnić przyczyny buntu Alicji wobec zaistniałej sytuacji	• podjąć dyskusję na temat reakcji na niezależne od nas sytuacje
119. Prostota	• omówić treść wiersza	• przedstawić relacje międzyludzkie i zasady obowiązujące w tytułowych <i>prostych krajach</i> • omówić stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości	• zinterpretować metafory zawierające przymiotnik <i>prosty</i> • omówić funkcję pytań w poznanym wierszu	• sformułować przesłanie wiersza	• podjąć dyskusję na temat znaczenia i funkcji prostoty
120. Jak napisać recenzję?	• wymienić elementy recenzji	• odróżnić recenzję od sprawozdania • selekcjonować	• stworzyć plan recenzji • ocenić poszczególne elementy recenzji	• napisać recenzję wybranego filmu	

		informacje przydatne przy pisaniu recenzji			
121. Różne odmiany polszczyzny	- wymienić odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji - przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej	- przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu - uzupełnić tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu	- wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej - wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu	dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej	
122. Słownictwo o ograniczonym zasięgu	wymienić przykłady słów o ograniczonym zasięgu	tłumaczyć, czym są profesjonalizmy	rozpoznawać w tekście słowa o ograniczonym zasięgu, w tym profesjonalizmy	przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym	
123. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie - posługiwać się pojęciami: <i>komedia, komizm, różne odmiany polszczyzny, oficjalna odmiana języka, nieoficjalna odmiana języka, kolokwializmy, język ogólnonarodowy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, recenzja</i>	wykorzystywać najważniejsze konteksty	- wyciągać wnioski - przedstawiać własne stanowisko	- poprawnie interpretować wymagany materiał - właściwie argumentować - uogólniać, podsumowywać i porównywać	- wykorzystywać bogate konteksty - formułować i rozwiązywać problemy badawcze